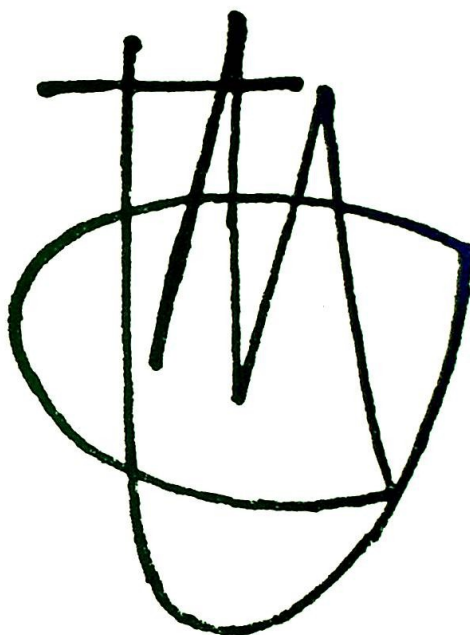

Sognepresten i Balsfjord

Ved utgivelsen av Norsk Missale,
side 2.

Nordisk bispekonferanse i Roma,
side 10.

Fra Danmark — mer om dåpen,
side 12.

OM TAKKN

Biskop Grans preken i St. Olav Dom

*Biskop John Willem Gran og biskop Gerhard Schwenzer med den nye messebo-
ken. Det første eksemplar av boken ble overlevert paven under biskopenes besøk i Roma nylig.*

I anledning utgivelsen av *Norsk Missale* ble det holdt en takkeguds-
tjeneste i St. Olav Domkirke, Oslo,
fredag 15. oktober.

Etter at biskop John Willem Gran
hadde ønsket velkommen, ble den
nye messeboken båret frem av for-
lagssjef Tore Egeberg og dr. Her-
mann Herder, som overrakte boken
til biskop Gerhard Schwenzer og bi-
skop Gerhard Goebel. Biskop Gran
velsignet så boken før messen fort-
satte.

Utgaven beregnet til bruk i våre
kirker og kapeller, foreligger i 150
eksemplarer, mens opplaget på en
mindre utgave er 500. Enkelte sær-
trykk vil foreligge, bl. a. Den stille
ukes liturgi for bruk i menigheten.

Arbeidet med den nye messebo-
ken har pågått i seksten år. Bort-
sett fra trykkingen og innbindingen,
er alt arbeid utført som ubetalt inn-
sats. Norge er det første land i Nor-
den som får boken på nasjonal-
språket.

Vi gjengir her biskop Grans pre-
ken ved høytideligheten i St. Olav
Domkirke.

EMLIGHET

kirke ved utgivelsen av Norsk Missale

Det er visse dypt menneskelige egenskaper som har dårlige leve- og vekst-vilkår i vårt tidehvert. Evnen til å undre seg er én slik egenskap. Ærefrykten for det hellige en annen. Sansen for mysteriet en tredje. Naturlig høflighet en fjerde. Takknemlighetsfølelsen en femte.

Når vi påtreffer disse egenskaper som virksomme faktorer i et dagens menneske biter vi gjerne merke i det, nesten som et kuriosum. Jeg sa heit innledningsvis at denne messe er en takkegudstjeneste. Jeg sa også at det er naturlig slik, fordi messen i seg selv er et takkeoffer. Det ligger nære, ja blir påtrengende, å snakke nettopp om dette å takke.

Av de ti spedalske som ble helbredet av Kristus, var det bare én «som vendte tilbake for å takke Gud», og han var en fremmed!

Vi norske har det nok med å takke. Til overmål sier mange. Det er blitt en form som vi vel vanligvis mangler dekning for. Jeg vil tro — og det svarer kan hende til de flestes observasjoner — at jo mere vi får, jo mindre takknemlighet føler vi. Jo oftere vi sier takk, des ringere dekning har vi for dette ords innhold.

Jeg er redd for at de fleste av oss ligner på de ni som ikke fulgte opp sin verbale takk i handling. I virkeligheten — om vi tenker etter — mottar vi så mange store gaver at vi burde bæres oppe av en evig takketrang. Til Gud! For merk at Jesus sa til samaritaneren: «Var det ingen annen som vendte tilbake for å takke — Gud?»

Vi nordboere er av natur lite tilbøyelige til intense følelser. På våre reiser undres vi ofte stortilgen over sydlendingenes intense følelsesliv og glødende temperament. Vi er vel mere tilbøyelige til ettertanke og refleksjon. Sindige, som det heter. Så må vi sette vårt lynne — slik det engang er — i vår religiøse overbevisnings tjeneste. Dersom vi unner oss — og det bør vi — en meditatív stillhet centrert om alt det vi mottar — gratis — vil vi innse at det er overveldende meget, vil vi måtte erkjenne at vi, vi Vestens mennesker, i en ufattelig grad er overprivilegert. Vi eier ofte voldsomt og ubehersket, uten å mene å være takk skyldig. Og, om vi var det, uten å ha en verdig adressat for vår takk. Jeg husker at jeg engang for mangfoldige år siden (jeg må ha vært 16 dengang) opplevde en mektig, nærmest ustyrlig takknemlighet over en plutselig lykkestund etsteds alene på en bygdevei i England nattetider. Det var ingen foranledning. Det var bare slik. Men hvilken smerte blandet seg ikke i det å *ikke ha en adressat* for denne takknemlighet! Som ateist kunne jeg ikke takke Gud, og til hvem eller hvor skulle jeg da henvende meg? Senere, år senere, ble det jo annerledes, og takken fikk sin retning: ja, gikk til en person, og godt følt det.

Det er det ene: takknemligheten for livet og alt som hører Gud til, må få sitt uttrykk i en holdning, en sinnets og hjertets holdning av gjensidighet overfor den glade giver: «Takk for at du er, takk for hva du gir». — Det annet er: Ikke bare generelle takkevendinger

bærer hjemme her, men takk for *helt konkrete ting*: Vi som har helsen skylder stor takk for den, for *min* helse. Vi som har nok å spise skylder takk for det midt i en sultende verden. Og så videre.

«Count your blessings!» sier et kjent uttrykk. Det hører med til vår meditative gjennomgåelse av de oss gitte ting at vi gjør akkurat det, teller våre vel-signelser. Gud har gitt oss en spesiell plass, og et spesielt sentrum for vår takk: messen. Også den er en gave. Ja, gaven par excellence!

Messen er Jesu eget takkoffer fullført der på Golgatas kors med ordene: «Det er fullbragt!»

Men vi må ikke falle for fristelsen til å overlate til messen å takke for oss, *istedenfor* oss. Messen feires — det er sant — over hele jorden hvert sekund og oftere enda. Messen, som er Jesu eget offer, forsoner Gud med menneskene fra øyeblikk til øyeblikk. Men vi har ikke lov å mene at vi ikke behøver å delta aktivt, at Kristus gjør det hele, uten oss. Vi må gi messen et tilsig av egen personlig takknemlighet, den bare vi kan gi og uten hvilken noe ville mangle. Som Gud vil ha min kjærlighet, vil han ha min takknemlighet.

Kjære venner, akkurat det vil vi gi ham idag, i denne messe. Foranledningen er nok denne bok, men den kan vi ikke gi ham som takk, for den er hans allerede. Bare våre hjerter er våre egne å gi, for den friheten *har* vi — fått.

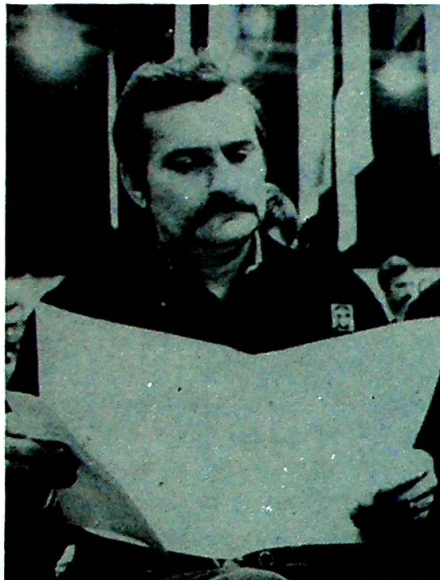
Amen!

Sine meningers mot

Børre Knudsen, sognepresten i Balsfjord, er atter en gang kommet i sentrum for vår oppmerksomhet. Med rettssalen som ytre ramme kan man ikke la være å lytte til ham i alvor.

Noen vil kanskje stille seg uforstående til den sak han kjemper for, men ingen kan betvile kvaliteten av hans engasjement. Selv i et land hvor ytringsfriheten fremstår som en menneskerett og en selvfølge, utgjør dette noe uvanlig. Det er befriende å møte et menneske som våger å sette parentes om egen karriere, økonomisk trygghet og personlig anseelse for å tjene en sak som har større viktighet.

De færreste av oss vil komme i en situasjon hvor slike sterke virkemidler er nødvendige, og det er hel-

ler ikke sikkert at vi alltid har styrke til å fremsette våre meninger med virkelig kraft og tyngde.

Børre Knudsen har gitt oss et tankevekkende eksempel i vårt eget land, et annet utgjør våre trosfellers motstand mot et kvelende regime i Polen.

Visst kan både Alva Myrdal og Alfonso Garcia Robles anses som hederlige mottagere av årets fredspris, men det var kanskje synd at ikke Nobelkomitéen tok hensyn til manges mening at Lech Walesa var vel så selvskreven. I et land hvor det å uttrykke sine meninger både kan medføre fengsel og død, ville det være en viktig handling å styrke det polske folk i sin kamp for frihet og fred.

Kanskje er ytringsfriheten blitt så lettkjøpt for oss, at vi har glemt hva prisen kan være når det virkelig gjelder?
Else-Britt Nilsen

NY ARRESTASJONSBØLGE OVER TSJEKKOSLOVAKIA

Den katolske kirke hardt rammet. En ny arrestasjonsbølge, denne gangen rettet mot prester og religiøse, går nå over Tsjekkoslovakia. Tidligere i år har Charta 77 protestert mot disse arrestasjonene og betegnet dem som en «forfølgelse». Ikke minst er den romersk-katolske kirken i landet blitt rammet, sier Amnesty.

Blant de sist dømte er den 60 år gamle presten Josef Barta. Han ble arrestert for to år siden etter en husundersøkelse i fransiskanerhjemmet i Liberec. Politiet beslagla samtidig vel 70 religiøse gjenstander. Barta er nå dømt til halvannet års fengsel. Han har dårlig helse og ble holdt i varetekt i tre måneder før saken hans kom opp.

Amnesty har nå adoptert som samvittighetsfanger fem katolikker som ble arrestert i 1979 for å ha utøvd fredelige, religiøse aktiviteter. Disse ble høsten 1981 — etter at saken i lang tid hadde vært utsatt — dømt til mellom 20 måneder og tre år i fengsel.

De fem er Josef Adamek, en pensjonert 67 år gammel trykker fra Brno, Jan Krumpholtz, 54 år, fra Radikov i Moravia, den 41 år gamle jesuittpresten Frantizek Lizna, den 31 år gamle presten Rudolf Smahel og den 61 år gamle Josef Vlcek fra Olomouc i Moravia.

1981 var ifølge Charta 77 et særlig hardt år for de religiøse i Tsjekkoslovakia. En rekke prester og legfolk hadde alvorlige problemer da.

Amnesty Nytt

DALAI LAMA PÅ BESØK HOS PAVEN

Roma (NØP/KIPA) Den tibetanske religiøse leder Dalai Lama har i september og oktober måned foretatt en rundreise i Europa, hvor han blant annet har besøkt buddhistiske sentre og tibetanske menigheter i flere land og avlagt visitt hos pave Johannes Paul II.

I en privataudiens skal Dalai Lama ha kommet inn på det felles innhold i de fleste religioner, som budskap om kjærlighet, samhold og det felles ansvar alle troende har for menneskeheten og verdens fremtid.

I en verden med høy teknologisk utvikling og stor materiell velstand har religionen stadig en viktig betydning. Fordi evnen til kjærlighet og medfølelse ikke har «fulgt med i den teknologiske utvikling» er det skapt grunnlag for vold og terrorisme, sa han.

UNESCO HEDRER EN HELGEN

For første gang i historien har en helgen

blitt hedret i UNESCO. Det skjedde mandag den fjerde oktober da Frans av Assisi høytidelig ble hedret på sin 800-års fødselsdag. Under seremonien som ble holdt i UNESCO's eksekutivråd, understreket generalsekretær Amadon Mahtor M'Bow den «universalisme, karakterisert av vilje til dialog, som Frans utviste! han som ville være redskap for fred». (NØP).

PRESTER DØMT AV MILITÆRDOMSTOL I BRASIL

I Brasil er to franske prester — adoptert av Amnesty som samvittighetsfanger — og 13 småbønder blitt dømt til dommer på mellom åtte og femten års fengsel av en militærdomstol.

De to prestene var dømt for å ha «oppfordret til ulovlige handlinger» i forbindelse med at småbøndene skal ha slått seg ned på en forlatt eiendom. Den ene av prestene, Aristide Camio, hadde da holdt en gudstjeneste i en av bygningene på stedet.

Fader Camio fikk 10 års fengsel, mens den andre presten, Francois Gouriou, fikk 15 år. En observatør fra Amnesty International var til stede under rettssaken, som fant sted den 21. juni i år.

Amnesty Nytt

SOLIDARITET MED ELDRE

Den store arbeidsløsheten verden over og de nye krav som stilles til arbeidstakernes kunnskapsnivå som følge av den teknologiske utvikling, stiller de eldre i en særlig dårlig stilling. Mange års erfaring er ikke lenger noe vern mot forskjellsbehandling og avskjed, og mange eldre blir ofre for fordommer som bygger på misforståelser omkring den eldre generasjons evne til å gjøre en nyttig arbeidsinnsats.

I i-landene er hver tredje arbeidstaker over 45 år, og 12,7 prosent er over 55.

En ny ILO-rapport fremhever de mange skadevirkninger av feilaktige og ubegrunnede generaliseringer når det gjelder eldres intellektuelle og yrkesmessige kapasitet.

Statistikken viser riktignok at unge kvinner og yngre menn oftere mister jobben enn eldre arbeidstakere. Men dersom en person i den eldre kategori først opplever den ulykke å måtte gå ut i arbeidsløshet, fortsetter han eller hun å være arbeidsløs meget lengre, kanskje for alltid.

Rapporten innrømmer at endringer i næringslivets struktur og nye teknologiske krav til arbeidsstyrken skaper særlige problemer for de eldre. Det blir også pekt på at eldre arbeidstakere av mange grunner er mindre mobile, både geografisk og faglig. Slike problemer burde imidlertid kunne løses, hevdes det i rapporten.

Fordommer avvises

Arbeidsløshet blant eldre går i atskillig grad utenom statistikken, fordi folk er gått av med «førtdispensjon», som det ofte skjer i vest-europeiske land. Her nevnes spesielt Belgia og Frankrike. I USA er det ifølge rapporten også et problem at eldre arbeidsløse rett og slett lar være å søke ny jobb.

Noen av de fordommer som de eldre må kjempe mot er: de er mindre produktive, mindre tilpasningsdyktige, mer utsatt for arbeidsulykker og mer tilbøyelige til å være fraværende fra arbeidet.

Rapporten avviser disse påstandene og peker på at det ikke er rettferdig å ge-

neralisere. Alt avhenger av hva slags arbeidsplass den eldre skal fylle.

En lang rekke undersøkelser har for øvrig vist at eldre arbeidstakere etter tilstrekkelig opplæring er mer effektive enn yngre, at de har færre sykedager, og at de vanligvis ikke kommer ut for så mange arbeidsulykker.

Japan et forbilde

ILO-rapporten gir anerkjennelse til mange land — både i den rike del av verden og i den fattige — som har tatt skritt til å sikre at de eldre får rimelige vilkår i arbeidslivet.

Som et spesielt positivt eksempel fremheves Japan. Siden 1963 har den japanske regjering stilt programmer for etterutdanning til disposisjon for de eldre, og siden 1966 har myndighetene ført en politikk som tar sikte på at eldre skal beholde jobbene. I 1976 bestemte regjeringen at eldre arbeidstakere skulle utgjøre minst seks prosent av hvilket som helst firmas arbeidsstyrke. Dessuten gis det finansielle fordeler til firmaer som sysselsetter folk i aldersklassen 55-64.

Eldre arbeidsløse i Japan får mellom 60 og 80 prosent av sin tidligere lønn i stønad.

Kritikkverdig tilbakeholdenhet

Det pekes i rapporten på det betenkelige i at visse europeiske land har vært tilbakeholdende med å gi etterutdannings-tilbud til eldre arbeidstakere. Land som Sverige og Nederland har vært mer tilbøyelige til å satse på de unge som fremtidens arbeidsstyrke, og tilby de eldre deltidsarbeid eller førtdispensjonering.

I juni 1980 vedtok Den internasjonale arbeidskonferanse en henstilling til regjeringene, arbeidsgiverorganisasjonene og fagforbundene om i fellesskap å hindre diskriminering av eldre arbeidstakere.

En slik henstilling er ikke juridisk bindende, men etter de grunnsyn rapporten bygger på er det en moralsk grense for hvilke tilsagn en kan løpe fra.

ILO-Nytt

KRISTENTROEN - GAVE OG OPPDRAG

Intervju med Bergljot Børresen i «Salt»

— Spør du meg hva kristentroen gir, så tenker jeg først og fremst på samfunn, på å være medlem av et kristent sakramentalt fellesskap. Dette fellesskap er en hjelp til å leve i samfunn med Gud og medmennesker, sier Bergljot Børresen, som tilhører Den katolske kirke.

— Å tro innebærer at vi ikke kan stille oss som iakttagere utenfor skaperverket, men at vi er en del av det og er medarbeidere i det. Da blir livet både en gave og et oppdrag fra Skaperen. Gaven er at vi er satt inn i et perfekt anrettet univers, oppdraget er at vi skal virkeliggjøre Guds kjærlighet på jorden. Dermed blir livet ikke noe stillestående, men en stadig vekst, bliven. Jeg ser dette som grunnlaget for alt samfunnsengasjement, det er dette troen gjør.

— Hva med personen Jesus?

— Han er Guds konkrete håndslag til menneskene, det er slik Gud viser at han vedkjenner seg oss. Jesus erklærer seg som vår bror, og viser med hele sitt liv at vårt ve og vel — her og nå — angår ham. Stadig bryddet han seg og blandet seg inn, han forhindret steningen av kvinnen som var grepet i hor, han helbredet på helligdagen, og han maste på oss om å elske hverandre her og nå, om å elske oss selv, og være klar over vårt eget verd.

— Har Guds kjærlighet noe med tilgivelse å gjøre?

— Ja, selvsagt, men jeg synes tilgivelse er blitt et vanskelig ord, som gir en forestilling om en streng skolemester som aller nådigst visker ut fra en lang liste av «synder». Jeg vil heller snakke om *generøsitet*. Gud vet hvor vanskelig, smertefullt og tragisk menneskelivet kan være. Hvor stygt, ja grotesk, det kan se ut. Men vi lever våre liv i Gud. Også disse sidene av tilværelsen omfattes av Guds skapende nærvær. Gud er pent nødt til å elske oss «med hud og innmat», så og si. Det er jo sånn vi er.

Der vi ser *voldsmann* og *offer*, ser Gud *to sårede barn*. Vi synder i den grad at vi motarbeider Guds plan for oss. Men Gud ser *skjønnheten*, også i de mest skadede av sine barn, og venter på det øyeblikket vi begynner å arbeide *med* — ikke *mot*. Så egentlig er tilgivelse, *generøsitet*, kall det hva du vil, bare selvsagte konsekvenser av Skaperens kjærlighet, sier Bergljot Børresen.

Salt

Sognepresten i Balsfjord

Intervju med Børre Knudsen

Jeg kommer til Balsfjord en høstdag med tunge skyer og spredte solgløtt. Fra Tromsø er det en ti miles ferd med buss, langs den trange Ramsfjorden, gjennom den ville og ubebodde Lavangsdalen, og langs den indre del av Balsfjorden til Storsteinnes. Der går ikke bussen lenger, og jeg må hentes med bil den siste milen frem til hovedkirken på Tennes. Den lå sentralt dengang båten var kirkeskyss; i bilens tid er den blitt liggende avsides, og sammen med prestgården er den det eneste minne om et forstumt samlingspunkt. Den tid er forlengst forbi da kirken var folkets møtested, og slik er det også her i Balsfjord.

På en måte kom dette som en overraskelse på meg. Jeg hadde nemlig, ikke minst gjennom aviser og kringkasting, fått det inntrykk at her gikk folk mann av huse når klokkene ringte til høymesse om søndagen, og jeg hadde forestilt meg Balsfjord som et lite stykke intakt kristenhet i utkanten av vårt avkirstnede samfunn. Det er jo også naturlig å tenke at når en prest kan ha mot til å gjøre opprør mot sitt lands styre, så må han være båret av en stor og levende menighet, på en bølge av sterk og triumferende tro. Men jeg hadde ikke vært lenge i prestegården før sognepresten lot meg forstå at også her i Balsfjord må man som prest håpe på under, ikke bare i de tomme hender, men også i de tomme kirkebenker. Tallenes tale er klar: av sognets bortimot syv tusen sjeler går bare to hundre jevnlig i kirken, og de er fordelt på to prester og tolv prekensteder, så det blir ikke så mange hjerter som løftes i den enkelte messe.

— Jeg holder messe hver eneste søndag, sier sogneprest Knudsen, og bruker ordet *messe* i den gamle og katolske betydning. — Men for noen søndager siden kom jeg til kirken og oppdaget at

der ikke var mer vin igjen i sakristiet. Da kunne vi ikke ha nattverd, og for menigheten ble det en påminnelse om hvor vesentlig det rent materielle er i sakramentene. Uten brød og vin, ingen nattverd.

Det minnet meg om klokkeren på Sørlandet, som like før gudstjenesten skulle begynne trådte frem i kordøren og meddelte menigheten følgende: «Det vert ingen altergang idag, for musa hev ede opp nådemidla...»

— *Er det ikke nokså uvanlig at man i en luthersk kirke holder nattverd hver søndag?*

— Det er kanskje blitt det mange steder, men for Luther var det en selvfølge, og slik var det også i Norge i gammel tid. På mange måter forble Norge katolsk til langt inn i forrige århundre. Den gamle kirkelighet levde videre helt til vekkelseskristendommen kom og skapte et nytt religiøst klima, som for såvidt fjernet seg fra den genuine lutherske tradisjon, hvor sakramentene har en sentral plass. Den moderne «kontaktflate-tenkningen» har vel også gjort sitt til at man har vært tilbakeholdende når det gjelder nattverden; jeg har til og med

hørt om en kollega som fikk påtale av biskopen fordi han feiret nattverd juledag og påskedag! Da er man kommet ganske langt bort fra det opprinnelige...

Hva ser du på som det vesentligste i din prestetjeneste?

— Å bli trofast mot Jesu ord til Peter: «Vokt mine får». Presten skal vokte den hjord som Kristus har vunnet med sitt eget blod, og dermed står hans oppdrag hele tiden i sammenheng med frelsesverket. Men hyrdetjenesten skjer ikke ved å utøve makt; presten er hyrde utelukkende i forhold til den hyrde som gav sitt liv for fårene. Hans oppgave er hele tiden å være tjener, ved sjelesorg, forkynnelse og sakramenter. Han kan både binde og løse, og det innebærer at han etter den lutherske oppskrift skal forkynne både loven og evangeliet: Guds krav og Guds miskunn.

— *Hva med det rent medmenneskelige?*

— Selvsagt skal presten også være medmenneske. Kristus er jo selv blitt medmenneske. Men tjenesten er hovedsaken, og som tjenere må vi både be og tigge. Presterollen er på mange måter en nokså ynkelig rolle, for presten har jo også selv alle menneskets skrøpeligheter. Han har heller ikke noe krav på autoritet for eget vedkommende, men står sammen med sin menighet bøyet fremfor Kristi autoritet. Det som gir frimodighet er at du vet at du er ordinert til dette; det er selve ditt livs mening, og du har ikke noe valg. Ordinasjonen har derfor en stor betydning.

— *Men er nå dette helt luthersk? Jeg*

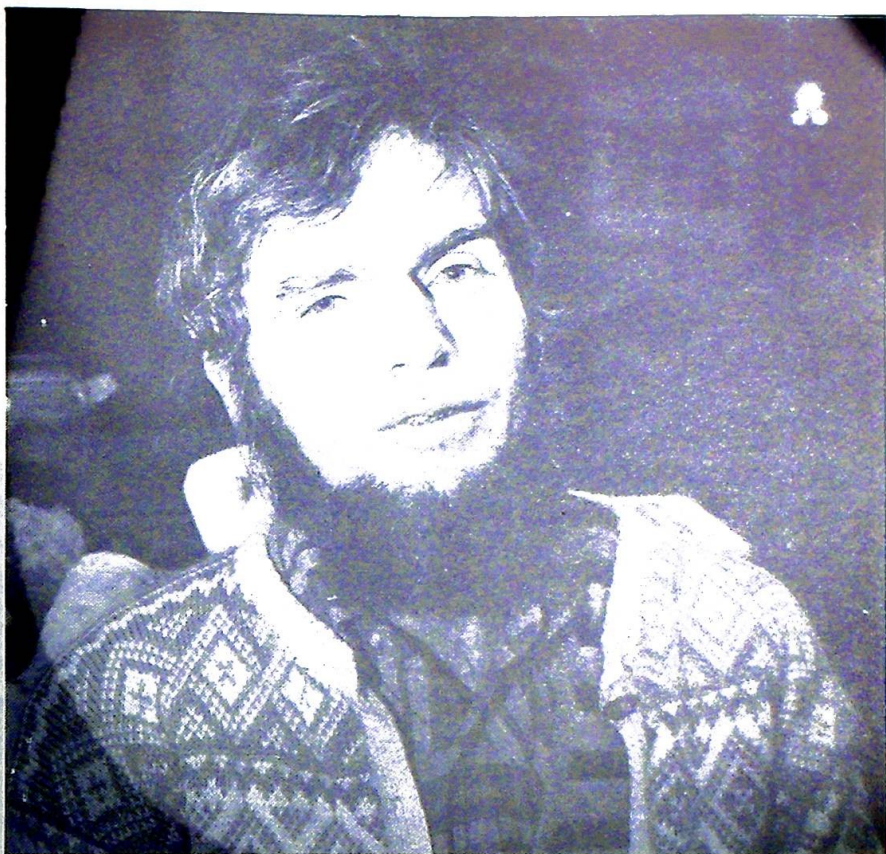
tenker for eksempel på den etter hvert alminnelige praksis med å sende ut teologiske studenter som ferievikarer for prestene. De legger med den største selvfølgelighet en stola om halsen, og forretter til og med nattverd uten å være ordinert. Derimot kan de ikke foreta ektevielser, for det har med staten å gjøre, og da må man være ordinert. Av en slik praksis får man unektelig det inntrykk at ordinasjonen ikke gjelder det rent kirkelige og sakramentale, men at den snarere beskikker presten som statlig embedsmann.

— Jeg anfektes selvsagt når kirken instituerer ordninger som sager av den gren jeg sitter på i min vanskelige situasjon. En slik praksis bryter dessuten med den lutherske tradisjon. Det sies uttrykkelig i Augustana at det kirkelige embede er innstiftet for å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene, og det forutsettes klart at den som får dette oppdrag må være ordinert. Jeg ville ikke holde ut om jeg ikke visste at min tjeneste var et kall og et oppdrag som kirken har gitt meg.

Børre Knudsen taler med autoritet om den genuine lutherske tradisjon. De gamle teologer og salmediktere står på rekke og rad i hans bokhyller, men det er tydelig at sogneprestens forkjærlighet ligger i salmediktningen. Både Kingo og Petter Dass står med samlede verker. Også Anders Christensen Arrebo har her gjenfunnet den plass i det gode selskap som han mistet i 1622, da han som biskop i Trondheim visstnok opptrådte svært så lettsindig i et bryllup ute på trønderlandet, og ble degradert til sogneprest på Fyn. Men et feiltrinn kan hjemseke hver mann, som Olav den hellige sa, og Arrebo har senere til og med oppnådd å komme med i Landstads reviderte, riktignok bar med noen få vers, og i sterkt «normalisert» drakt.

— *Hva har du lært av de gamle salmediktere?*

— Først og fremst at vi må tilegne oss og bruke de bibelske bilder slik de foreligger, i hele deres rikdom. Der ligger en enorm livskraft i dem, og de kan tale til stadig nye slekter. Jeg tror all kirkelig fornyelse må komme gjennom en fordypelse i den hellige skrift. Troskap mot Ordet er grunnleggende, ellers

«Vi trenger en radikal teologi, i ordets egentlige forstand, det vil si en teologi ut fra røttene, som er Skriften og tradisjonen.»

blir det bare estetikk og teologisk løstaktighet. Heldigvis har Den norske kirke på grasrotplan bevart et trofast forhold til Skriften, og så lenge man forkynner ut fra Skriften, kan man for eksempel godt tale om nattverden som kommunion, som delaktighet i Kristi offer, uten at det oppstår «sperringer» hos vanlig legfolk.

— *Du tror altså ikke på noen «tilpasning til tidsånden» i kirkens teologi og forkynnelse?*

— Vi trenger en radikal teologi, i ordets egentlige forstand, det vil si en teologi ut fra røttene, som er Skriften og tradisjonen. Kirkens gamle formspråk er adekvat også idag, og det er gitt oss for at det skal bære oss videre inn i fremtiden.

Særlig i dagens teknokrati trenger vi hva vi kan kalle en kirkelig motkultur, som våger å bevare de genuint barnlige og ekte menneskelige uttrykksmidler. I liturgien kler vi oss ut, for å være det vi egentlig er i kraft av dåpen og nattverden: et kongelig folk, et folk av prester og profeter, et sted midt imellom det gamle testamentes kultus og den nye

himmel og jord i Johannes Åpenbaring. Stefanus skjuler seg under diakonens skrå stola, og Petrus under mitraen. Der er idealene uttrykt, og der ligger visjonen.

— *Men hvordan passer så denne visjonen med den statskirkelige virkelighet?*

— Statskirkesystemet er også for oss lutheranere en nødløsning, og det må forstås ut fra situasjonen på reformasjonstiden, hvor folk og prester krevde reformer, og et forblindet og egenmektig episkopat vendte det døve øret til. Dermed søkte de reformivrige støtte hos de verdslige fyrster, og øvrigheten kom således til å ivareta flere episkopale funksjoner. Men dette er som sagt også i luthersk sammenheng bare en nødløsning. Det normale for Luther ville være å få instituert episkopatet igjen, noe som klart fremgår av skriftet «Wittenbergische Reformation» fra 1545. Statskirken, med kongen som *summus episcopus*, var kanskje mulig å leve med i en konfesjonell stat, hvor kongen som kirkens fremste

(Forts. s. 18)

Månens vikariat

Jan Erik Rekdals siste diktsamling

Det er noe både beroligende og foruroligende ved det å begynne å lese en ny diktsamling: beroligende fordi man vet at man kan bli ferdig med den innen rimelig tid (i motsetning til amerikanske bestsellere som alle stiller i murstensformat), men foruroligende fordi man vet at når man har lest boken, så risikerer man – hvis det altså er engasjerende lesning – at man nettopp ikke er «ferdig» med den, fordi ord og bilder, farver og klanger henger igjen i sinnet. Sjelen har fått noe å glede seg over og tygge på. Og så vil den mer – og man leser igjen – og igjen.

Jan Erik Rekdals nyeste diktsamling – nummer 4 i rekken – «Månens vikariat» – er en slik bok som man rolig kan la seg forurolige av – igjen og igjen.

Hans dikt er enkle, men husk at enkel ikke nødvendigvis er ensbetydende med lettforståelig. Det enkle ligger i den konkrete situasjon og den nært sansede virkelighet diktene oftest har sitt utspring i — «novemberlyset», «de røde takstenene», «morgengrått lys og nyfalt snø» — det ligger i ordvalg, bilder og setningsbygning, i de korte vers og strofer, i det nære forhold det hele tiden er mellom den ytre reelle verden og dikterens indre opplevelse. Det forhindrer ikke at diktene er fulle av overraskelser, — det er jo nettopp diktets egenart at det «nevner» tingene på en slik måte at de blir nye og mangetydige og dype.

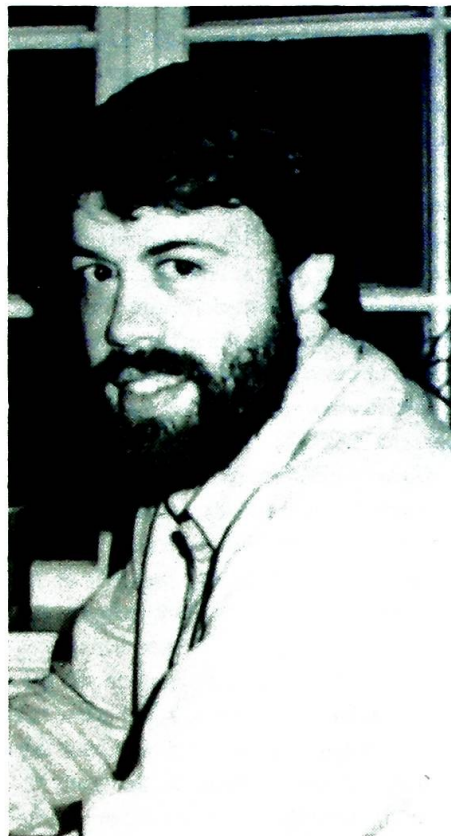
I diktsamlingen «Linedanseren» fra 1976 taler Rekdal om «nye ord allerede sagt, nye sanger allerede sunget» — tingene og ordene forblir de samme, det er dikteren som gjør dem nye i sin sang fordi det er nettopp — *han* som synger. — Det kan trenges både konsentrasjon og fantasi når man skal følge en dikter i hans omgang med tingene, — hverdagslogikk og tørr kausalitetstenkning strekker — heldigvis — ikke til overfor Rekdals vers.

«Intelligent» er kanskje et ord man

skal være varsom med å bruke når man snakker om dikt, og ganske særlig når dikteren er universitetslærer av arten «filolog». Da leder man kanskje folk til å tro at aha, her står jeg overfor en som vil prøve seg i praksis på det han vet noe om i teorien, og så skulle den umiddelbare og skapende virksomhet være utelukket. Men så enkelt er det ikke.

Jan Erik Rekdal er nemlig både intelligent og en ekte lyriker. Det intelligente — i forbindelse med hans dikt — ligger i en eksklusiv, d.v.s. klokt utvelgende omgang med sprogets og tankens mange muligheter: i evnen til å skjære bort det unødvendige, i evnen til konsentrasjon i sprog og bilder. Her er det ingen «sprell» for sprellets egen skyld, ingen fakter og falske attityder — her er alt ekte. «Villet kunst» blir ikke kunst, men kunstig, og at det går hårfine grenser i ordenes verden, det vet filologen og lyrikeren Rekdal. I «Linedanseren» skriver han om «dansen over den smale linje»

*trår han feil
når aldri
ordet
fram*

Jan Erik Rekdal.

Også det man ikke helt forstår ved førstegangs lesning, virker umiddelbart ekte og tilforlatelig, man «stoler på» hans lyriske verden.

Et ord om dette å forstå dikt. Det er fullt ut tillatt *ikke* å forstå et dikt, altså stå igjen med ubesvarte spørsmål til dikt og dikter, men det som ikke er tillatt, er å la en slik banal mangel på forståelse stenge for den umiddelbare og ureflekterte opplevelse av ordenes magi og vellyd, og det enkelte lyriske bildes hedderlighet. Ord er jo ikke bare betydningsbærere, de er rytme og lyd — i det lykkelige dikt er de vellyd, musikk

*De røde takstenene gløder
som høstløv
med sin frosne varme
vinduene står mørke og lukket
uten tente lys
og hvor er sangen i språket
eller lyden i saksofonen
som bryter ut
av åpne vinduer*

Jeg nevnte ektheten i Rekdals dikt — er det da utlærlig å si at jeg her og der under lesningen av «Månens vikariat» kom til å tenke på Rolf Jacobsen, en annen høyst ekte og vederheftig og særpreget «virkelighetsmagiker»? Jeg sier med vilje «en annen høyst ekte», for mine tanker går så absolutt ikke i retning av efteraping og banal påvirkning — altså det uekte. De er så absolutte og umiskjennelig seg selv, både Jacobsen og Rekdal, men det jeg likevel synes jeg «kjenner igjen» hos dem begge, er denne vidunderlige blanding av det muntert uhøytidelige og det dypt alvorlige som får en til å smile over noe jordnært mens sjelen løfter seg mot høydene. En dikt-tittel som «Sjelens stavsprang» skulle gi en antydning av hva jeg mener, og følgende herlige bilde skulle si det enda tydeligere

*lyset og mørket som søker hverandre
lik adskilte elskere
finder hverandre i hjertets
jordbundne himmelseng*

Rekdals blick er jordvendt, han sanser sterkt, her er klare farver og former, lys og skygger. I «Kristus i fabrikken II» heter det «ingen tåkelegging av omgivelsenes detaljer — virkelighetens ufra- vikelige bestanddeler», men det utelukker jo ikke at det hever seg en himmel over detaljene og bestanddelene; derfra kommer jo lyset som står så sentralt — både som nærvær og fravær — i Rekdals dikt. På samme måte som «månens vikariat» gir budskap om solen, den egentlige lyskilde i vår fysiske verden, kan «detaljene og bestanddelene» ha en slik vikarierende funksjon, som i det vakre diktet «Påske-Vår». Her er alle den særnorske drømmepåskens bestanddeler — «gjennomlyste dager», «brunsvide planker mot syd», «jorden blant snøflakene» — men her er uendelig meget mer

*Lendekledet ligger tilbake på jorden
blant snøflekkene
dråpene av blod er malt med den
samme rustrøde fargen
som jordsmonnet mellom restene
av snø
sterkest og mest oppstanden er
allikevel lukten
lukten av den innestengte jorden
jorden som lenge har vært undertrykt
av isen
er nå og for alltid satt fri*

Jeg smiler over «mest oppstanden» — bare barn og diktere kan frembringe slike dramatiske herligheter, men barnet får røde streker under og «feil» i marginen av en korrekt og uforstående rød-blyant!

«Memento vivere» heter et av diktene — en meget betegnende tittel. Det er ikke våre «kolde hvite legemer» som legger «et nytt trekk til Guds ansikt»

*men våre saftigste kroppor
rødskrubbet av livets børster
skaperen står utenfor
som den avviste elsker
og lengter det mest levende opp til seg
det døde er alltid dødt*

En anmelder blir selvsagt litt ekstra varm om hjertet når en dikter oppdager små herligheter en selv kjenner til, som «Balsampoppelen i Oscarsgate 17» og «Magnoliatreet ved Solli plass». Kanskje Rekdal også vet om «mitt» magnoliatre, på annenmanns grunn riktignok, men jeg har kjent det lenge, og adressen er «en husvegg i Parkveien rett bak Slottet».

Det skrives og tales meget om mosjon og fysisk aktivitet for tiden, og folk jogger og løper og sykler som aldri før, og vel er det. Fra sakkyndig hold hevdes det dog at den sunneste form for mosjon er å gå — helst på myke, gressgrodd stier. Sjelen trenger også sine vandringar, og vi har alle særdeles godt av innimellom å forlate de altfor velkjente og veltråkkede stier i vårt eget sinn.

Jan Erik Rekdals dikt anbefales som veivisere i variert og spennende poetisk lende — det finnes både myke stier og praktfulle utsiktspunkter underveis.

**Jan Erik Rekdal:
Månens vikariat.
Aschehoug 1981.**

Rekdals blick er jordvendt, han sanser sterkt, her er klare farver og former, lys og skygger.

Nordisk bispekonferanse

Den 30. september møttes de nordiske lands syv biskoper i Birgittahuset i Roma til felles drøftelser og forberedelse av sitt «ad-limina»-besøk.

Diplomatiske forbindelser mellom Vatikanet og Norden

Biskop J. W. Gran, Oslo, som er konferansens formann, åpnet med å hilse erkebiskop Belotti, den pavelige legat til de nordiske land. Mgr. Belotti uttrykte på sin side gleden over at alle nordiske land nå har diplomatiske forbindelser med den hellige stol. Dette gjaldt for Finland allerede fra 1942 og for Island fra 1976. Vi venter i øyeblikket på utnevnelsen av de tre skandinaviske sendemenn.

Dagen etter ble erkebiskop Belotti mottatt av paven og utnevnt til pronuntius for Danmark, Norge og Sverige.

De spesielle forhold i Norden

Etter bønn i Romas fire hovedkirker begynte biskopene sine drøftelser. Besøket hos paven var selvfølgelig et hovedtema, og formannens tale til den hellige far ble utførlig drøftet og teksten utarbeidet.

Til et «ad limina»-besøk, — som foregår hvert femte år, — hører også samtaler med ledelsen for de sentrale kirkelige instanser i Roma, og biskopene diskuterte hvordan disse besøkene best kunne ordnes.

Når man kommer fra et område som er preget av ekstrem diaspora, lutherske statskirker, voksende sekularisering og materialisme, er forholdene ofte ander-

ledes enn i de såkalte katolske land eller landene i den tredje verden. De nordiske biskoper er derfor ikke bare opptatt av å forstå de romerske myndigheters retningslinjer og å utlegge dem riktig, de ønsker også at forberedelsen av nye direktiver fra Roma må ta hensyn til de spesielle forhold de nordiske folk lever under.

Den nye kirkelov

Biskopene besøkte Kommissjonen for fornyelse av kirkeretten og sekretariatene for kristen enhet og for ikke-troende. Disse samtaler fant sted i en atmosfære av åpenhet, vennlighet og kollegialitet. Begge parter virket meget tilfreds.

Lovkommisjonen ledes etter kardinal Felicis død av biskop Castillo Lara, og han fremla hovedlinjene i arbeidet med den nye kirkelov og svarte på spørsmål. For de nordiske biskoper er selvfølgelig de økumeniske aspekter av stor interesse, og de kunne med glede konstatere at kommisjonen arbeider med en rekke lovforslag som har økumenisk betydning.

Biskop Castillo Lara opplyste at den såkalte «Lex fundamentalis» — en sammenfatning som opprinnelig skulle stå som innledning til den nye kirkelov, nå i alt vesentlig er integrert i den nye lov-boken.

For våre nordiske land er det viktig at den nye kirkelov inneholder en paragraf som sier at lov-boken bare skal være rettsgyldig for den som er døpt innenfor den katolske kirke eller senere opptatt i den.

Lovkommisjonen har avsluttet sitt arbeid og alt er nå forelagt paven, som allerede har hatt en rekke møter med forskjellige eksperter. For øyeblikket kan forslag til endringer bare rettes direkte til paven, og de nordiske biskoper har benyttet seg av denne mulighet til å komme med endringsforslag.

Fra de nordiske biskopers møte med paven.

og «ad limina»-besøk

Møte om sekularisering og ateisme

I Sekretariatet for kristen enhet føler biskopene seg hjemme. Biskop Martensen har vært medlem i mange år, og er til og med «medpresident» for den offisielle samtalegruppe mellom katolikker og lutheranere. Så finner man da også lett forståelse for våre lands situasjon i dette sekretariat. Både kardinal Willebrands og andre representanter for sekretariatet har besøkt de nordiske land.

Besøket i Sekretariatet for ikke-troende må forstås ut fra det faktum at sekulariseringen i våre land er kommet så langt at man kan snakke om en agnostisk om ikke allerede ateistisk atmosfære. Biskop Gran er da også av denne grunn medlem av sekretariatet. Det er planlagt et møte om sekularisering og ateisme på Djursholm ved Stockholm i begynnelsen av 1983. Og dette møte, som skal samle folk fra mange land, ble drøftet med proprefekten Paul Poupard.

Fra 1977 hører bispekonferansen ikke lenger under Misjonskongregasjonen, men under Bispekongregasjonen. Her er kardinal Sebastiano Baggio formann, og han kom til Birgittahuset for å samtale med biskopene.

Pater Georg Müller sekretær for bispekonferansen

Selvfølgerlig hadde biskopene en rekke andre spørsmål oppe til drøfting. Biskop Verschuren, Helsinki, fortalte om fasteaksjonen og arbeidet i Nordisk Katolsk Utviklingshjelp. I 1982 innbragte fasteaksjonen omkring 1,2 millioner danske kroner. Mesteparten herav ble brukt til et oljefrø-prosjekt i Øvre Volta. Anneliese Timmermann ble utnevnt til ny generalsekretær for Nordisk Katolsk Utviklingshjelp etter avdøde norske prest Harald Taxt.

Biskop Martensen tok opp dokumentet *Familiaris Consortio*, og det ble be-

Biskop Grans ord til paven: «Prester og legfolk ville glede seg sammen med oss den dag tiden blir moden for et besøk i Norden. De kan være forvissnet om, hellige Far, at mange mennesker — også utenfor den katolske kirke — verdsetter paven, — hans person og hans innsats.»

stemt hvem som skal delta i den kommende kongress i Roma om familie-spørsmål (23. - 26. november 1983).

Biskop Brandenburg snakket om sjelesorg for utlendinger i våre nordiske land. Han belyste også den hjelp bispekonferansen mottar fra utlandet og ganske særlig fra Vest-Tyskland.

Biskop Frehen gjorde rede for et stort nordisk møte som fant sted på Island sist sommer. Møtet var organisert av Academicum Catholicum i Danmark og hadde deltagere såvel fra Norden som fra Vest-Tyskland.

Pater Henri Leenders S.J., bispekonferansens mangeårige sekretær, deltok for siste gang og fikk takk for det arbeid han har nedlagt. Som hans etterfølger ble utnevnt pater Georg Müller fra Trondheim.

Samtidig med bispekonferansen var det møte for Rådet for den europeiske bispekonferanse (CCEE) i Roma, og de nordiske biskoper tok tidvis del i det.

Besøket hos paven

Høydepunktet under biskopenes opphold i Roma var selvfølgelig besøket hos paven. Først ble de norske biskopene motatt i audiens, så biskopene fra de fire andre land i fellesaudiens, og deretter alle syv sammen. Paven hilste også atten teologistudenter som forbereder seg til en innsats i de nordiske land. Biskopene var deretter gjester til middag hos Johannes Paul II.

Den neste bispekonferanse for de nordiske land vil bli avholdt i tiden 20 - 25. mars 1983 på Djursholm ved Stockholm.

Lars Rooth

Fra Danmark – mer om

Den katolske biskop i København, Hans L. Martensen, ble utnevnt og viet til sitt embede under Det annet Vatikankonsil. Det vil si at han fra starten av ble konfrontert med det fornyede syn på bispeembedet som preget dette kirkemøtet.

Enhver som følger med i hva som foregår i det katolske Danmark, har merket seg det. Men en videre krets vil kunne få det bekreftet ved å lese de to betydningsfulle verker som H. L. Martensen har forfattet: «Dåb og Kristentliv» i 1980 (se anmeldelsen i «St. Olav», årg. 93, 1981, nr. 1, s. 15) og nu «Dåb og Gudstro».

Konsilet (*Lumen Gentium*, nr. 25) definerer biskopen som en «troens forkynner, en autentisk lærer som preker for sitt folk den tro det skal motta og sette ut i livet, som fremstiller den i Hellig-

åndens lys, henter frem nytt og gammelt fra åpenbaringens skatter, lar troen bære frukt og slår tilbake de vranglærer som truer hans hjord». I sannhet litt av et program!

Det hører med til programmet at biskopen, i kraft av sitt pastorale ansvar, skal uttrykke seg på et sprog som er tilgjengelig for den jevne leser.

Det emne som biskop Martensen tar opp i «Dåb og Gudstro» er intet mindre enn den sanne og levende Gud, Vår Herre Jesu Kristi Far.

Resultatet er et utmerket eksempel på hva moderne teologi kan avstedkomme når den er på sitt beste i vår økumeniske tidsalder.

Kort tid før Det annet Vatikankonsil ble en lærd teolog bedt av noen legfolk om å lede en studiesirkel. Det emne som legfolket foreslo var: Gud. Jo, det var vel og bra, svarte teologen, men for min del ville jeg heller velge et «bibelsk emne»! Det den gode mann husket fra sine studier var tydeligvis ene og alene skolastikkens rasjonelle — og lite bibelske — tankesystem om Guds eksistens og egenskaper.

Biskop Martensen er vel orientert om skolastikkens bidrag til teologien og avviser den ikke. Men han har andre kilder å øse av. Han har for det første Bibelen selv, med dens vitnesbyrd om den levende Gud både i Det gamle og Det nye testamente. Han har Israels tro, og det ligger ham på hjertet å understreke at Jesu Gud er jødernes Gud. Han har kirkefedrenes innsikt, ikke minst de orientalske kirkefedre, hvis røst fremdeles lar seg høre i Østens kirker. Han forsømmer ikke Martin Luthers evne til å fornye problematikken om Gud ved middelalderens slutt, og det er nærmest med lidenskap han renvasker Luther for

enhver mistanke om å ha sviktet urkirkens gudstro. Han kjenner den moderne forskning, som gjør det mulig for ham å plassere «den historiske Jesus» i forhold til «troens Kristus». Endelig har han merket seg den renessanse som læren om Den hellige ånd har opplevd i den senere tid, og ikke engang den karismatiske bevegelse er fremmed for ham.

Det vil si at boken åpner perspektiver i retning av en vidtsrakt økumenisme som omfatter de ortodokse så vel som protestantene, ja, som strekker seg til jødene. Alt sammen i forhold til Gud.

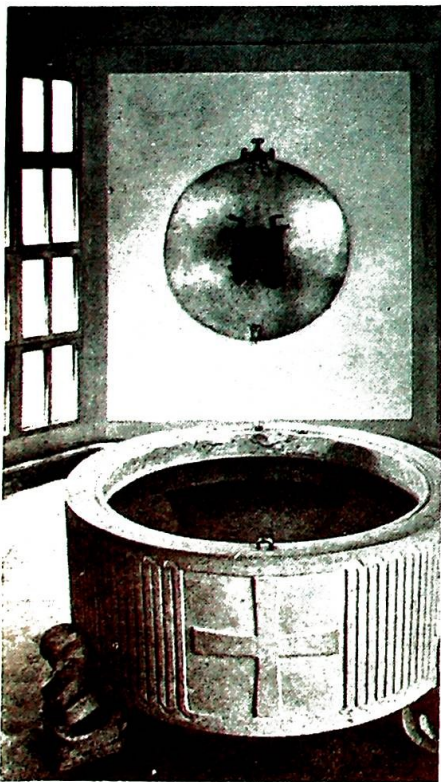
Biskop Martensen viser seg å være en kirkelærer som aldri blir trett av å tale om Gud, om den Gud han siden sin dåp har bekjent seg til, og hvis rikdommer er uuttømmelige. Hans form er teologisk — av og til altfor fagpreget for den leserkrets han henvender seg til. Men han viker ikke tilbake for bilder av nærmest poetisk art.

Et godt råd: gå rett til selve teksten. Hopp over den tørre oversikt som åpner boken — den ville ta motet fra deg.

Verket lar seg ikke resymere, det er bedre å nøye seg med enkelte smaksprøver.

1) om økumenikken: «Det eneste, der kunne 'berettiget' de kristnes adskillelse, måtte være en modsigelse mellem kirkerne i opfattelsen af Gud selv. Hvis en sådan modsigelse ikke findes, er adskillelsen mellem de kristne dybest set uberegtiget, og den er i princip også til at overvinde» (s. 318).

2) om treenighetslæren: «Selv om forstanden kan erkende, at Gud er, og at han er én, kan den dog lige så lidt begirbe og rumme Guds enhed som hans treenighed. Eller sagt anderledes: Gud viser sin godhed og omsorg for os mennesker lige så fuldt ved at åbenbare sin enhed som ved at åbenbare sin treenig-

Det emne som biskop Martensen tar opp i «Dåb og Gudstro» er intet mindre enn den sanne og levende Gud...

dåpen

Martensen renvasker Luther for enhver mistanke om å ha sviktet urkirkens gudstro.

hed. Det underforståede må ikke være: Gud er treenig, og allikevel er han én. Men det underforståede bør være: Gud er treenig, og derfor er han én.

Den skæbnesvangre fejltaeglse kunne også dukke op som en forestilling om, at Gud for de kristne åbenbarer noget 'endnu større' end at han er én. Men der findes ikke noget 'endnu større' end Guds enhed. At Gud er én, er i en vis forstand hele åbenbaringsens høydepunkt og sammenfatning. Både den jødiske og kristne tro mødes i dette absolutte. Der findes intet høyere» (s. 282).

Den som tror at disse sitater er banale i kristen teologi, må tro om igjen. De setter tingene på plass med en sjelden klarhet, og de har betydelige økumeniske konsekvenser, som forresten også for vårt personlige gudsforhold.

Hans L. Martensen:
Dåb og Gudstro
Niels Steensens Forlag/
KatolskForlag
København 182
(395 sider. Dkr. 129,30)

PAVE JOHANNES PAUL II

Pave Johannes Paul II er hele den katolske verdens overhode.

Da han som den første pave besøkte England i mai 1982 ble det utgitt en minnemedalje til denne historiske begivenhet.

Den ene side viser et portrett av Paven, den andre siden har den latinske innskrifsjonen «Totus Tuus», som oversatt betyr «Helt din».

Kjeden og medaljen er belagt med

22 KARAT GULL

og ligger i et elegant etui.

Bravo Post kan nå tilby et begrenset parti av Pave Johannes Paul II minnemedalje for salg i Skandinavia.

Medaljen er preget av The Royal Mint i London, og inngår i the Royal Mint Limited Editions. Virkelig størrelse er 4 cm i diameter.

KUN KR.
275,-

Spesialrabatt ved store bestillinger.
Full retur-rett innen 10 dager.
Leveringstid 4-6 uker fra mottatt bestilling.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

Send meg snarest:

- stk. minnemedalje av Pave Johannes Paul II.
- Sjekk inkl. kr. 15,- i porto vedlegges.
- Oppkrav - Ved oppkrav kr. 25,- i tillegg.

Postboks 769,
5001 BERGEN

Amerikansk dag

Føljetong fra vår egen tid

7. april

Vi hadde pressekonferanse i går. PR-siden av denne aksjonen er jo langt fra noen suksess, til tross for en innkalt spesialist som arbeider med pressekontakter og ringer hit og dit. Dessuten er det jo ikke til å unngå at Falkland-affæren tiltrekker seg størst oppmerksomhet, og de spørsmål som stilles til Adolfo, dreier seg mest om den, — han er jo argentiner. Som sådan hevder han sitt lands rett til øyene, som pasifist fordømmer han den måten landet hevder sin rett på.

I det hele tatt må man si at hele fasteaksjonen er dårlig forberedt. Adolfo burde først og fremst ha tatt kontakt med katolske myndigheter og grupper i USA som allerede arbeider med denne saken, fremholder en metodistprest som er en nøkkelperson både i ekumenikk og innenfor fredsbevegelsen. Han arbeider utrettelig for at alt skal fungere for oss.

«Nå hviler hele den praktiske byrden på fredsgruppene, vi kunne ha nådd mye lenger ut, dersom vi hadde hatt tid til

å samordne oss med de aksjoner som allerede var planlagt fra katolsk hold.» Fremfor alt fra det man kaller «den parallelle kirken», — med det mener man i første rekke jesuittene og Maryknollkongregasjonen. Denne sistnevnte er den misjonsorden — brødre og søstre — som nå helt konsentrerer sin virksomhet om arbeid i små grupper til støtte for fattige og forfulgte i u-landene. Søstrenes generalforsenderinne, Melinda Roper, er en av oss som faster. To Maryknollsøstre ble myrdet i El Salvador ifjor.

Snøstormen i går ble i New York omtalt som livsfarlig. Folk ble advart mot å gå ut, skoler, kontorer og forretninger ble stengt, alt i følge avisene.

8. april

I dag, Skjærtorsdag, var vi nede i det day-center som blir drevet — helt frivillig og uten lønn — av fru Steinbruck, gift med vår lutherske sogneprest. Vi hjalp til med middagsserveringen for de hjemløse kvinnene, stort sett de samme «ladies» som kommer til «mine» søstre om kvelden. En av de frivillige medarbeiderne, en middelaldrende dame, fortalte at hun hver eneste dag sa til seg selv: i morgen slutter jeg, ikke en dag til i denne jobben, det er for gyselig! Men så tenkte hun på Dorothy Day, fredsarbeideren som grunnla Catholic Workers slumarbeide i New York og levde der et langt liv blant de aller elendigste. Og så fortsetter hun likevel, dag etter dag. Slik har det pågått i over ti år nå. Hver jul tar hun fram Dorothy's selvbiografi, «The long loneliness», leser den om igjen og får nytt mot.

Den verste vinteren later til å være over nå, men kaldt er det fortsatt. Disku-

sjonen om slutt-dokumentet fortsetter, det er strevsomt, men heldigvis ingen personlige motsetninger. Det er jo trist at ikke engang freden kan forsvares uten at man må gardere seg mot at volden utnytter det man sier.

9. april

Langfredag. I kveld ble det holdt en korsveiandakt i vår kirke av en gruppe fra El Salvador, et eksempel på akkurat det jeg skrev i gårsdagens notater. Den bygget på identifikasjonen mellom Frelseren (det spanske ordet er jo nettopp El Salvador) og landet. Det er jo umulig ikke å la seg påvirke av motivet: et folk er undertrykt, pint, korsfestet. Men fremførelsen var meget ubehagelig med tydelige undertoner av vold. Lederen av det hele var en liten svartkledd mann med baskerlue på hodet, bare det virket merkelig, all den stund han opptrådte foran alteret. For flere av oss som var gamle nok til det, minnet det militære tonefallet på den mest ubehagelige måte om Tyskland i trettiårene, det lød presis på samme måte. Man sier naturligvis til seg selv at det er umulig å dømme voldsomheten hos dem som er utsatt for en så uhyggelig vold — men selve koblingen til Kristi kors og Guds lam var ikke lett å holde ut.

Tidligere på ettermiddagen var jeg sammen med karmelitt-søstrene i kapusinerne kirke like ved det katolske universitetet. Det var en ung kommunitet, de fleste studenter. Liturgien var virkelig interessant: pasjonshistorien ble lest av flere personer (de kvinnelige replikkene til en forandring av en kvinne), i teksten var innarbeidet avsnitt fra Det gamle testamente og Paulus som belyste innholdet. Til og med det lange litaniet var innebygget i sammenhengen. Bønnen

g-bok III

for paven var for eksempel tatt inn umiddelbart etter avsnittet om Peters fornekelse. Terminologien var sannelig «idiomatisk». Se det menneske — Take a good look at this man. Hva er sannhet — Truth what is that supposed to mean? Hill deg, jødernes konge! — Hello king of Jews! Den musikalske siden av gudstjenesten var helt moderne: tre brødre spilte gitar og sang viser som svingte, selv om det aldri så mye var Langfredag.

Meningsløst å sammenligne med og overhodet tenke på den katolske liturgien. Om en likevel gjør det, blir det for å si til seg selv at begge deler har sin egenverdi og må få leve videre side om side.

10. april

Lang ventetids dag, som påskeaften jo er. I tretthetens tegn også, man kjenner den strenge fasten. Jeg informerer meg litt om kvinnespørsmålet i kirkene. Det finnes noe som heter Equal Rights Amendment (ERA) som arbeider med likestilling for loven. Bevegelsen er meget utbredt, ikke overdrevent radikal, men besindig og populær. Mange kirkelig engasjerte kvinner er med. Så finnes det noe mer radikalt som kalles Quijote-Center, det er helt kirkelig og støtter blant annet WOC (Womens Ordination Committee) som arbeider for det kvinnelige embete i kirken. Som man husker, var det en ordenssøster som sto opp og talte til paven da han var her, om det sterke ønske hos mange søstre om å kunne bli prester. Paven svarte ikke, men var brydd, det der har han ingen forståelse for, han vil ikke engang ha kvinnelige lektorer i gudstjenester der han er med. Ordenssøsteren heter Theresa Kane, forstanderinnen for USA's

største kvinnelige orden, Mercy Sisters of the Union. Personlig er hun ikke interessert i kvinnelige prester, men hun følte seg forpliktet til å tale for de mange som ønsker det.

Det katolske episkopatets utvikling er interessant. Her står nå til og med ellers konservative prelater opp og taler mot opprustningen og mot den sosiale nedrustningen. Omkring seksti biskoper er medlemmer av fredsbevegelsen (Pax Christi), og nylig erklærte erkebiskopen av Seattle, Hunthausen, at han etter stor samvittighetskamp hadde besluttet å nekte å betale de femti prosent (!) av den føderale skatten som går til opprustningen. Hans hjelpebiskop, Gumbleton, er en av lederne i bevegelsen mot kjernefysiske våpen.

11. april.

Påskedag. Vi hadde en fin midnattsmesse, rolig og med få deltakere utenfra. Fasten ble brutt etter den lutherske høymessen her om formiddagen. Kirken var full, alle til kommunion. I det hele har det vært befriende å oppleve at felles nattverd ikke i noen sammenheng har vært noe problem for noen av deltakerne. Alle har deltatt, hva enten en katolsk eller en protestantisk prest har ledet gudstjenesten. På luthersk vis ble det sunget av full hals og med mektig brusenende orgelspill — i dag dessuten trommer og trompet — og hvert eneste vers av lange, lange salmer. Høytidelig og jublende. Prekenene har et trekk som synes å være felles for konfesjonene: prestene forteller gjerne om sine egne problemer, men også om fremgang på det åndelige plan, begge deler uten hemninger. Tilfeldige gjester i kirkebenkene blir gjerne hilst spesielt velkommen.

(Forts. neste nr.)

Når du søker Gud:

Bli der du er

Skynd deg ikke med å ville ut i ørkenen. Du risikerer å stå ansikt til ansikt med gamle gjenferd. Bo i fred i ditt eget hjerte og bli fritt der du befinner deg. Det sømmer seg ikke at Gud-søkere flokkes sammen som sauer når det regner eller blåser.

Gå fritt din vei og lær deg selv å vandre i selskap med din ensomhet. Frykt ikke om du faller eller om du stønner. Du er i ferd med å innrede huset for det store møte.

Innrøm din synd

Den som i våre dager taler om synd, er ikke særlig velsett. Hvem synder, og hva er egentlig synden? Du erkjenner gjerne deg selv som synder, men du vet liksom ikke hvor din synd er. Det gjelder ikke å forveksle synden med bevisstheten om din egen begrensning; heller ikke gjelder det å forveksle rettferdighet med den normalitet som alle snakker om, men som ingen i grunnen vet hva er.

Nøktern tale

Propp deg ikke full med lettvint lyrisme som opphøyer Guds folk på samme måte som man før opphøyet andre aspekter ved Kirken: presten, paven og hva vet jeg!

Kirkens skjønnhet krever en ren, nøktern tale uten selvbehag eller hovmot. Motene forgår hurtig, følg dem ikke blindt. Nøkternhet er et tegn på sunn kjærlighet.

BLIKK på TIDEN

ØKUMENIKK I TROMSØ

Det ligger et brev på mitt bord fra en dame som ber meg komme og holde foredrag om økumenikk. Men, skriver hun, «spørsmålet er hva vi skal sette som tittel. Det må jo være noe som fenger og som folk får lyst på! Fonetsk er ordet økumenikk noe av det tristeste jeg vet. Mine assosiasjoner til uttrykket er ikke noe særlig lystigere: bønnemøter og svartkledde, alvorlige prestemenn rundt et bord med grønn duk og vannglass».

Damen er ingen dum dame, og hun setter fingeren på noe vesentlig. Det finnes meget edelt og godt både i Kirken og i livet forøvrig som sovner hen under innviklede begreper og altfor mange møter og komitéer med vannglass og grønn filt. «Prosten Sparres patentfilt» kalte Kielland denne søvndyssende kraft i samfunnet, som ofte lammer såvel de gode saker som deres forkjempere.

Her i Norge er det kirkelige enhetsarbeide en særinteresse for noen trofaste få, som hvert år kommer sammen til fellesmøter en uke i januar. Det hele er så forsiktig, så forsiktig, vi hygger oss på filt i tykke lag. Man våger ikke engang ta sjansen på å la det enkelte kirkesamfunn få holde en gudstjeneste som svarer til dets tradisjon og egenart. Dermed får disse gudstjenestene et noe uvir-

kelig preg. I stedet burde hvert kirkesamfunn, i nærvær av alle de andre, feire den gudstjeneste som er dets egen. Da ville vi få et langt mer sannferdig inntrykk av hva som egentlig forener og hva som egentlig skiller. Først når vi kjenner hverandre, kan et virkelig enhetsarbeide begynne.

Selv tror jeg praktisk samarbeid er en mer farbar vei mot enhet enn luftige læresamtaler og oppkonstruerte bønnegudstjenester. Samarbeid skaper vennskap, og i vennskapet oppstår den smerten over splittelsen som er en nødvendig grobunn for lengselen etter enhet. Det er ingen tilfeldighet at det økumeniske arbeide har gjort størst fremskritt i Tyskland, hvor det noenlunde like antall protestanter og katolikker ofte fører konfessjonsgrensene inn i den enkelte familie. I en slik situasjon er ikke økumenikk en særinteresse for noen få, men et vesentlig anliggende for alle kristne.

Men også her hos oss kan det oppstå situasjoner som tvinger frem et samarbeide. Noe slikt skjedde i Tromsø under krigen, da Finnmark ble evakuert. Flyktningene strømmet sydover, og i Tromsø måtte man til og med ta i bruk domkirken som innkvarteringssted. Så ble det spørsmål om hvor man skulle holde

gudstjenester. Da stilte biskop Wember den katolske kirke til disposisjon. Han lot lutheranerne holde gudstjenester i Vor Frue i en tid da katolikker ikke engang hadde lov til å være *til stede* ved en protestantisk gudstjeneste.

Tromsø by har ikke glemt denne gestus fra den katolske biskop. Det fikk vi et bevis på i sommer, da et cruiseskip med 700 tyske katolikker ønsket messe i byen. Vor Frue kirke har ikke mer enn godt og vel hundre plasser, så biskop Goebel bad om å få låne den lutherske domkirke. Menighetsrådet svarte nei, «på grunnlag av teologiske overveielser». Men da reagerte byens aviser med store oppslag, og «Nordlys» bragte blant annet følgende intervju med menighetsrådets formann, P. S. Olsen:

— Men er det ikke ukristelig og umenneskelig å avslå en søknad på et slikt grunnlag?

— Det kan nok føles slik, kanskje, men man skal være klar over at katolikkene også har sitt å svare på. Bannlysningen av Martin Luther står fortsatt ved makt.

— Men messen skal jo holdes på tysk?

— Det har lite å si hvilket språk messen skal holdes på. Det er jo Guds ord uansett.

— Ja, nettopp!

P. S. Olsen og hans råd fikk imidlertid ikke siste ord i saken. Biskop Arvid Nergård grep inn, og 9. august kunne biskop Goebel feire katolsk messe i den lutherske domkirke i Tromsø. Dersom noe slikt hadde funnet sted i Oslo, ville det nok bli registrert som den store økumeniske begivenhet det egentlig er.

Men det er dessverre slik i vårt land at begivenhetene har det med minke etter hvert som avstanden til Oslo øker. Vi gir allikevel en forsinket honnør til biskop Nergård og Tromsø by, som lot den katolske biskop feire messe i byens lutherske domkirke samme år som biskop Andreas Aarflot i Oslo nektet en annen katolsk biskop å preke i en av byens lutherske sognkirker — under bønneuken for kristen enhet. Samtidig prekte han selv varmt for enhetens sak. Men det er dette med filten og vannglasset...

Pater Hilarion

NY GIV 81 RAPPORT

I 1980 fik Unge Norske Katolikkers Forbund vite at organisasjonen ikke fylte de nye kravene som var stillet for å få økonomisk støtte fra Statens ungdoms- og idrettskontor. Minimumstallet var satt til 1500 kontingentbetalende medlemmer mellom 5 og 25 år, fordelt på 25 lokallag og 10 fylker. Hvis dette tallet ikke ble nådd i løpet av 1981, var det bare å si farvel til statsstøtten til katolsk ungdomsarbeide. Og statsstøtten var i 1981 på drøye 130.000 kroner.

Litt av en kalddusj å få — for en ungdomsorganisasjon som tross alt har vært med i offentlig sammenheng siden Statens ungdoms- og idrettskontor ble opprettet i 1950.

Selvsagt kunne Ungdomsforbundet ha brukt minoritetsargumenter overfor myndighetene. Og selvsagt ville det ha blitt tatt hensyn til disse argumentene. Verre er ikke norsk statsforvaltning.

Ungdomsforbundet valgte imidlertid en annen vei: å arbeide for at kravene skulle bli oppfylt. Den veien ble travel, men: Ved utgangen av 1981 hadde ungdomsforbundet 1900 kontingentbetalende medlemmer, fordelt på 34 lokallag i 14 fylker!

Om planleggingen og gjennomføringen av aksjonen som fikk navnet NY GIV, fortelles det i en utmerket rapport på 45 sider pluss vedlegg. Rapporten er ført i pennen av aksjonens to ledere, Ida J. Tålos og Peer Stiansen. Den forteller om et organisasjonsmessig arbeide av høy kvalitet. Den forteller at det rent organisasjonsmessige arbeidet førte med seg vekst også på andre områder. Det brukes ord som ansvar, innsikt.

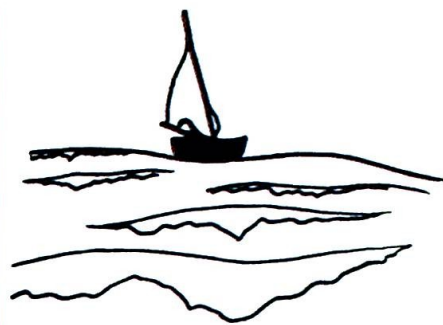
Det heter: «Etterhvert som folk arbeidet med formelle ting, ble det (var det vel egentlig hele tiden) nødvendig å konsentrere seg om innholdet i det vi

holdt på med.» Ikke noe overraskende resultat for den som har truffet medarbeidere i Ungdomsforbundet. Ikke desto mindre: Et viktig resultat.

Og hva så? Medlemsmarginene er så små at NY GIV-aksjoner må bli årlig tilbakevendende. Å miste statsstøtten er fort gjort, blir det ikke passet skikkelig på. Det var nå én ting. Noe annet er det arbeide Ungdomsforbundet skal gjøre for sine medlemmer — og for Kirken. Om det heter det bl. a. at Forbundet er «... ansvarlig for de unges holdning til og opplevelse av Kirken. Ikke så mye for skolering som for tilhørighet, trygghet. Aktivitetene våre har, og skal ha, en religiøs ramme.»

Så direkte kan det sies. Skal vi andre ta mål av oss til å bli støttespillere på dette laget?

May

SEGLBÅTEN

Ein einsleg seglbåt ligg og lyser
So kvit i havblå skoddefamn...
Kva søkjer han på fjerne strender?
Kva let han att i heimleg hamn?

Og bylgjer leikar, vinden kviskrar,
Det knirkar i den høge mast...
Men nei, si lukke ei han søkjer,
Frå lukka ei han fer i hast.

Og under han går sylvblå straumar,
Og over han skin soli klar;
Men han, den djerne, ber om stormar,
Som om hans ro i stormen var.

M. Lermontor (1814 - 1841)
Omsett frå russisk av Kjell Arild Pollestad

SKAL DU TIL ROMA?

Når veien går til Peterskirken, er det nyttig å vite at:

- Et informasjonssenter hvor det tales tyve forskjellige språk står til disposisjon for pilegrimer og andre. Sentret organiserer bl. a. gratis omvisning i kirken. En service stand finner man til høyre i atrium.
- I tillegg til den tradisjonelle pavelige audiens hver fredag, feires hver torsdag kl. 9,30 en flerspråklig sunget messe i kirken.
- Alle hverdager bes Angelus-bønn i kirken. Søndager ber paven denne bønningen sammen med folket samlet på Petersplassen.
- Sakramentet utstilles daglig i Det hellige sakraments kapell.

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 14.00	—	—
Akerseveien 1	sond.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	(eng) 19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Frans skanerne, Encherhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neubergetgaten 15, tlf. 55 07 71	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—	—
<i>Greifen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 21 23 55	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587	—	10.00	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , lörd.: 18.30	sond.: 8.00	11.00	—
Tyholmen, tlf. 22 209	—	—	—
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , lörd.: 19.00	sond.: 9.00	11.00	—
Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	sond.: 9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien	sond.: 9.30	—	—
<i>Florida kapell</i> , Nygaardsgt. 124	—	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , lörd.: 13.00	sond.: 8.30	10.30	—
Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19	—	—	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , lörd.: 9.00	sond.: 11.00	—	—
Kongensgt. 9, tlf. 11 438	—	—	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , lörd.: 9.00	sond.: 10.45	—	—
Kr. stian V's pl. 1, tlf. 81 16 8	—	—	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , lörd.: 18.00	sond.: 11.00	—	—
Torvg. 113, tlf. 23 751	—	—	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , lörd.: 11.00	sond.: 9.30	—	—
Haraldsgt. 21, tlf. 23 195	—	—	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , lörd.: 9.00	sond.: 11.00	—	—
Vesterngt. 5, tlf. 22 381	—	—	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , lörd.: 18.00	sond.: 11.00	—	—
Kirkegt. 3, tlf. 24 225	—	—	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , lörd.: 18.00	sond.: 10.00	—	—
Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	—	—	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , lörd.: 9.00	sond.: 10.30	—	—
Romeråsgt. 1, tlf. 71 28 85	—	—	—
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , lörd.: —	sond.: 17.00	—	—
Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	—	—
RYGGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , lörd.: 18.00	sond.: 11.00	—	—
Sverresgt. 26, tlf. 50 793	—	—	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , lörd.: 19.00	sond.: 10.45	—	—
Nyveien 17, tlf. 53 77 35	—	—	—
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69	9.15	10.30	—
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , lörd.: 17.00	sond.: 8.30	11.00	—
Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	9.30	—	—
Søndag kl. 18.00 dialogmesse på fransk.	—	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , lörd.: 11.00	sond.: 9.30	—	—
Sandef'ordsgt. 1, tlf. 11 949	—	—	—
VOSS: <i>St. Olavs kapell</i> , lörd.: —	sond.: —	—	—
Finne, tlf. 12 510	—	—	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , lörd.: 9.00	sond.: 11.00	—	—
Prinsensgt. 2a2	—	—	—
B skopen og prestegården, tlf. 21 214	—	—	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , lla, tlf. 21 670	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , lörd.: 11.00	sond.: 11.00	—	—
Fl'ntegt. 5, tlf. 72 779	—	—	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og lörd.: 11.00	sond.: 11.00	—	—
<i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	—	—	—
MOLDE: <i>St. Sanniva kirke</i> , lörd.: 11.00	sond.: 11.00	—	—
Parkveien 23, tlf. 51 467	—	—	—
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , lörd.: 17.00	sond.: 8.30	11.00	—
Norvesund, tlf. 37 558	—	—	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , lörd.: 19.00	sond.: 11.00	—	—
Storgt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	—	—	—
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , lörd.: —	sond.: —	—	—
Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , lörd.: 8.15	sond.: 10.30	—	—
Hetnesveien 22, tlf. 21 783	—	—	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , lörd.: 19.00	sond.: 11.00	—	—
Salsgt. 52, tlf. 11 447	—	—	—
HARSTAD: <i>St. Sanniva kirke</i> , lörd.: 15.00	sond.: 10.30	—	—
Skolegt. 4, tlf. 61 501	—	18.30	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , lörd.: 15.00	sond.: 10.30	—	—
Håreksgt. 82	—	—	—
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , lörd.: 15.00	sond.: 10.30	—	—
Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072	—	—	—

PASTOR DUIN 70 ÅR

Sognepresten i St. Torfinns Menighet, Hamar, Johs. J. Duin, fyller 70 år 12. november.

LITURGISK KALENDER

NOVEMBER

15. Ferial eller Albert den store, biskop og kirkelærer. Joh.Ap. 1, 1-4; 2, 1-5a. Luk. 18, 35-43.
16. Ferial eller Margrete av Skottland eller Gertrud, jomfru. Joh.Ap. 3, 1-6.14-22. Luk. 19, 1-10.
17. Elisabeth av Ungarn, nonne. Joh.Ap. 4, 1-11. Luk. 19, 11-28.
18. Ferial eller Vigselfesten for Peters og Paulus basilikaer i Roma. Joh.Ap. 5, 1-10. Luk. 19, 41-44 eller (apostlene) Ap.Gj. 28, 11-16.30-31. Mt. 14, 22-23.
19. Ferial. Joh.Ap. 10, 8-11. Luk. 19, 45-48.
20. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Joh.Ap. 11, 4-12. Luk. 27-40.
21. Vår Herres Jesu Kristi kongefest. Dan. 7, 13-14. Joh.Ap. 1,5-8. Joh. 18, 33b-37. (Jomfru Marias fremstilling i tempelet feires ikke).
22. Cecilia, jomfru og martyr. Joh.Ap. 14,1-3.4b-5. Luk. 21, 1-4.
23. Ferial eller Clemens I., pave og martyr, eller Kolumban, abbed. Joh.Ap. 14, 14-19. Luk. 21, 5-11.
24. Joh.Ap. 15, 1-4. Luk. 21, 12-19.
25. Ferial. Joh.Ap. 18, 1-2.21-23; 19, 1-3.9a. Luk. 21, 20-28.
26. Ferial. Joh.Ap. 20, 1-4.11 - 21, 2. Luk. 21, 29-33.
27. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Joh.Ap. 22, 1-7. Luk. 21,34-36.

NYE NORSKE BØKER:

NORSKE TIDEBØNNER. Tekster fra Kirkens Breviar oversatt og bearbejdet av dominikanerinnene ved Sankta Katarinahjemmet Oslo. Redaksjonen ved sr. Liv Due Robak o.p. Musikk av Toralf Norheim o.p. Skinn kr. 195,—, shirting kr. 145,—.

Åge Rønning: **KOLBES REISE.** Fra Anne-Lisa Amadous anmeldelse i Dagbladet: «... Man leser Kolbes reise åndeløst. Thrilleren spøker i det fjerne også i denne romanen... I forhold til dagens massivt realistiske norske roman inn-treffer den som en klar sensasjon». Ib. kr. 98,—.

Hallvard Rieber-Mohn: **DAGBOKBLAD.** Dette er en samling etterlatte artikler fra 1980-81, derav tre som ikke tidligere er publisert, samt endel artikler skrevet for Kristelig Tidende i København. Ib. kr. 89,—.

Ingrid Ydén-Sandgren: **Allt för Immaculata — MAXIMILIAN KOLBE —** Martyren från Auschwitz. Deportert til Auschwitz i 1941, der han syv måneder senere frivillig gikk i døden i stedet for en medfange. Hf. kr. 53,50.

Asle Enger: **FRIVILLIG FANGE.** Fortalt til Sverre Inge Apenes. «Ingen har større kjærlighet enn den som gir sitt liv for sine venner». Med dette som motto reiste han frivillig i tysk krigsfangenskap i 1943. Han skulle være sjelsesørger for norske offiserer, og ble sendt til Schocken i Polen. Ib. kr. 94,—.

Karsten Isachsen: **VIS MEG DITT ANSIKT.** Olav Skjevesland i Luthersk Kirketidende: «... Han flerrer den knudrete barken av livets tre, og viser den nakne stammen hvor saft og seve siver...» Ib. kr. 89,—.

Hans Urs von Balthasar: **TROENS ABC —** håndrekning til usikre troende. Hf. kr. 59,50 (dansk). Anmeldt i St. Olav nr. 18/19-82.

SKRIV OG BE OM A FÅ TILSENDT VÅR NYE LITTERATURLISTE!

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 14, Oslo 1. Tlf. (02) 20 72 48.
Åpent kl. 9—16, lørdager 9—13, torsdag 9—18.

SOGNEPBESTEN I...

(Forts. fra s. 7)

lem med den høyeste myndighet også hadde det største ansvar for kirkens ve og vel. Slike tanker finner man hos oss allerede i kong Sverres argumentasjon.

Ettersom øvrigheten følte seg mindre og mindre forpliktet av Guds ord og bud, ble statskirkeordningen mer tvilsom, inntil den nye abortloven med ett slag gjorde ordningen teologisk umulig.

Øvrigheten idag befinner seg vel så langt fra kirkens tro som de mest forfalte biskoper under reformasjonen, og

er følgelig enda mindre skikket til å lede kirken.

— Men hvordan kan du overhode være prest innenfor et kirkesystem som du står i så klart uttalt opposisjon til?

— Vi må skille mellom statskirken og Den norske kirke. Statskirkesystemet er tidsbestemt og relativt, mens Den norske kirke jo er den hellige alminnelige kirke i Norge. Noe av komikken er at jeg har avsatt kirkestyret innenfor Balsfjords område. Derimot står jeg fullt solidarisk med Den norske kirke, og jeg kan ikke

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

FORSIKRINGSBANKTIESELSKAPET
VESTA LIVSFORSIKRINGSSELSKAPET
HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

THRONSEN & CO. A/S

Boktrykk - Offset - Repro

□

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo 1

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen a/s

Ullevålsvn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

Vi kommer i konferanse

Ordner alt

Egen parkeringsplass

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

Leverandør til de fleste
katolske institusjoner
i Norge

Ved bestilling av olje:

02-19 12 00 - Service 02-19 12 20

være med på å overlate den til allskens nye ideologier. Forutsetningen for at statskirkesystemet skal fungere er at kongen (regjeringen) bekjenner troen. 50 % av regjeringens medlemmer må ifølge grunnloven tilhøre Den norske kirke, det vil si: stille seg solidarisk med kirkens tro og bekjennelse. Dette er grunnlaget for å regjere i Norge, for ifølge vår grunnlov er regjeringen bundet til å håndheve og beskytte den evangelisk-lutherske religion.

— Mener du at regjeringen ikke bare er uskikket til å styre kirken, men at den regjerer ulovlig dersom den vedtar ukristelige lover, slik tilfellet har vært med abortloven?

— Hvis jeg vinner frem med min sak, burde det vel egentlig bety at regjeringen måtte gå, for da vil det være rettslig fastslått at regjeringen ikke regjerer ifølge konstitusjonen, i og med at den har godtatt og håndhevet en lov som bryter med den evangelisk-lutherske

religion, og dermed ved grunnlovens §§ 2 og 4. Dette er samtidig et brudd på det felles rettsgrunnlag for kirken og staten, selve det grunnlag som har gjort statskirken mulig og akseptabel, og som kalles naturrett i den klassiske teologi.

Hva jeg mener er altså at regjeringen har brutt med et punkt i konstitusjonen som angår statens egen myndighetsutøvelse: staten har ingen fullmakt til å vedta en lov som frarøver det ufødte barn rettens vern. Ved en slik lovgivning sier staten at det staten bestemmer er rett uansett, og dermed er det et nytt rettsprinsipp som indirekte er innført.

— Men om vi foreløpig i hvert fall fastslår at staten er uskikket til å styre kirken, mener du da at det er biskopene

som skal bestemme i kirken, på samme måte som i den katolske kirke?

— Den norske kirke har ikke biskoper i egentlig forstand. Våre biskoper er bare prester som i tillegg har fått enkelte episkopale funksjoner. Vi har altså intet apostolisk bispeembede. Båndene bakover ligger hos oss i presteembedet, i det vi kan kalle en presbyteral suksesjon. Jeg er glad for at vi i hvert fall ikke som Sverige og England har fått et episkopat som i selve utgangspunktet er avskåret fra kirkens enhet. Episkopatet skulle jo nettopp være et synlig tegn på kirkens enhet, og derfor er det godt at vi i Norge ikke har noe episkopat, som i så fall ville vært et splittelsens episko-

(Forts. neste side)

SOGNEPBESTEN I...

(Forts. fra s. 19)

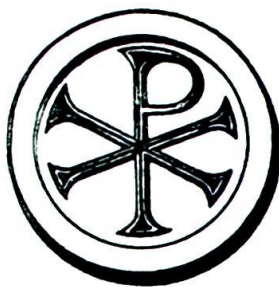
pat. Våre økumeniske bestrebelseer bør søke tilbake mot den enhet i den rette tro som engang ble brutt, og en dag møtes og forenes vi kanskje i et felles martyrium. Den norske kirke må vente på episkopatet til den dag Herren gir den omvendelse som må til for at kirken igjen kan forenes. Vi bekjenner kirkens enhet, og har aldri godtatt at den er brutt. Vi forventer å få biskopene igjen der hvor vi mistet dem. Biskopene er også for oss et enhetens symbol, og når enheten gjenopprettes, gjenopprettes også episkopatet i hele kirken.

— *Betyr det at du går og venter på det monarkiske episkopatet?*

— Nei, jeg tror ikke på noen rent monarkisk struktur i kirken. Kirken er fårene som hører hyrdens røst, ifølge Luther. Enhver myndighet må legitimere seg overfor Kristi får. Menigheten må høre Kristus gjennom sine hyrder. «Den som hører dere, hører meg». Man kan ikke lage en rent formal autoritet i kirken. Når de som er satt til å være hyrder taler med hyrdens røst, utøver de Kristi embede i menigheten, for menigheten gjenkjenner hyrdens røst i dem. Dermed ligger et stort ansvar på menigheten. Det er i det hele tatt mer spørsmål om ansvar enn om makt. Den som har makt i kirken er Kristus selv. Overfor Kristus har vi alle ansvar på forskjellige plan og områder. Dermed får legfolk en stor myndighet på sitt område, en myndighet som følger ansvaret. Hyrdeembedet må høre røsten fra fårene, for når ett lem lider, lider hele legemet. Hyrdene må ha nerver, og kjenne og forvalte som kloke husholdere, som skrevet står. Gjør de det, kan de gjerne ha ti meter høye mitraer, og likevel være sikret lojalitet fra troens folk.

Signerte artikler står for forfatterens egen mening.

Neste nummer av «St. Olav» utkommer 18. november.

— *Du legger altså stor vekt på den lokale menighet?*

— Ja, den lokale menighet må tas alvorlig som representant for hele kirken. Hele kirken er nemlig til stede i hver eneste menighet. Strukturen må gi seg ut fra det lokale. Den lutherske kirke mener dessuten at det bør være biskoper, ellers blir strukturen atomisert. Bispedømmet er kirken, det vil si en sammenlutning av søstermenigheter, og det er den høyeste organisasjonsmessige enhet vi for så vidt trenger.

— *Du har jo i bokstavelig forstand ditt livs opphold fra menigheten?*

— Jeg tror det har sin betydning å være avhengig av menigheten også materielt. Som statens mann er man svært uavhengig, men da har man heller ikke de samme bånd til menigheten. Akademisk frihet er ikke alltid det samme som evangelisk frihet.

— *Siden vi begge er prester i to adskilte kirker, er det vel riktig at vi kommer inn på det økumeniske arbeide som drives for tiden?*

— Historisk sett sitter vi jo med en avbrutt dialog. Problemet med de aktuelle læresamtaler er at dogmatiske spørsmål ikke lenger betyr så meget for oss. Man samtaler ofte med folk som har embedet og realpresensen i bøkene. Man må se på hva som er praksis. Et fordragelig klima synes idag å være viktigere enn selve lærespørsmålene. Overfor calvinistene nevner vi ikke realpresensen, overfor katolikkene sier vi at vi har den. Det hele er tvetydig. Noen av de reformatoriske anliggender ivaretas idag bedre i enkelte katolske kretser enn innen den lutherske kirke. Det er likegyldigheten, ikke toleransen eller den dypere forståelse, som gjør at man kan godta så meget. Meningene har mistet sin bærekraft.

Det faller en sostråle inn blant alle de tykke evangelisk-lutherske bind i sogneprestens hylle. Varmt og mildt kjærtegner den skinnryggen på en biografi over min asketiske medbror Savonarola, som svingte botens svøpe over renessansens Firenze, men til slutt endte på bålet.

— *Du er blitt en stridens mann, Børre Knudsen, og det er mange meninger om den kamp du har kastet deg inn i. Hvor dan ser du egentlig på deg selv?*

— Som prest i Kristi kirke, hverken mer eller mindre. Og jeg er glad det ikke er noen katolsk prest her i Balsfjord, for dermed er det jeg som er det...

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarlig redaktør: Else-Britt Nilsen.

Faste medarbeidere: Liv Greni, Aage Hauken, Kjell Arild Pollestad,

Åge Rønning, Gunnell Vallquist.

Redaksjonens adresse: Akersveien 14, Oslo 1, telefon 20 72 48.

Ekspedisjon: Akersveien 14, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 110,- pr. år.

For halvår kr. 55,-. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 125,- pr. år.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig — Postgiro 20 46 480.